

EMNİYET HİZMETLERİNDE VATANDAŞ ODAKLILIK

Halil İbrahim ABANOZ
İç Denetçi,
Emniyet Genel Müdürlüğü

Bir toplum içerisinde, o toplumdaki insanların sayısı kadar farklı çıkarlar, düşünce biçimleri, bakış açıları, olay ve konulara yaklaşımlar, yaşam tarzları, algı çeşitliliği, bireysel ve toplumsal asabiyet gibi pek çok farklı olgu bir arada bulunmaktadır. Bu olguların da toplum içerisinde çatışmaya sebebiyet vereceği ve hak ve özgürlüklerin belli bir harmoni içerisinde yaşanmasına engel olacağı tabiidir. Dolayısıyla, toplum içerisinde bireylerin haklarını muhafaza edip özgürlüklerini rahatça yaşayabilmesi için 'güvenlik' olmazsa olmaz bir gerekliliktir. Güvenlik aynı zamanda, toplumun ve bireyin temel ihtiyaçlarındandır.

Bu noktada ön plana çıkan husus, topluma sağlanacak olan güvenlik hizmetlerinin sunulmuş biçimidir. Güvenlik hizmetlerinin sunumunda, bireyin ve toplumun merkeze alınması, özgürlükle güvenlik arasında var olan hassas dengenin, çok çok iyi korunması gerekmektedir.

Bir başka hususta şudur ki; güvenlik hizmetlerinin sunumunda, 'devlet' dediğimiz, soyut, izafi, mevhum ve bazı durumlarda da belli azınlık gruplarının haklarını savunma enstrümanı olarak kullanıla gelmiş bir yapının güvenliği mi sağlayacak? Yoksa, devleti de oluşturan birey ve toplumun huzurlu ve emin bir ortamda yaşaması, hak ve özgürlüklerini muhafaza etmesi için, birey ve toplum merkezli hizmet sunumu mu esas alınacak?

Bu temel sorunsal, aslında güvenlik hizmetinin birey ve topluma sunulmasında ana ayırım noktasıdır. Aslında, bu meselenin cevabı açıktır. Devlet, (adaleti, güvenliği, düzeni, birey ve toplum için tesis eden yapı; bireyler ve toplumun hizmetkârı ve bu yönüyle saygı duyulması gereken, saygıdeğer üst otorite) güvenlik hizmeti sunarken birey ve toplumu odak noktasına almalı ve bu yaklaşımla hizmet vermelidir.

Emniyet Genel Müdürlüğü (Türk Polis Teşkilatı) güvenlik hizmeti verirken birey ve toplum odaklı yaklaşımı

benimsemiştir. Temel yaklaşım budur ve bu yaklaşım gün geçtikçe gelişme ve mükemmelleşme yönünde ilerlemektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün birey ve toplum odaklı hizmet sunduğuna dair pek çok proje ve uygulaması mevcuttur. (umut yıldızı, güvenli okul güvenli eğitim, sosyal yardımlar, aile içi şiddetle mücadele, trafikte vatandaşın can ve mal güvenliğini koruma için geliştirilen pek çok proje ve uygulama gibi...) Ancak, vatandaş odaklı polislik uygulamasına iyi bir örnek olması hasebiyle '**toplum destekli polislik**' uygulamasını burada kısaca anlatmaya çalışacağız.

GİRİŞ

Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu'nda; 'Polis, asayiş amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masu niyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatini temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder. Kanun ve nizamnamelerinin kendisine verdiği vazifeleri yapar.' Denilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde Belediye teşkilatlanması tamamlanmış olan il, ilçe ve beldelerde güvenlik Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından sağlanmaktadır.

Polis, sorumluluk alanı olarak belirlenen belediye sınırları içinde yaşayan Türkiye nüfusunun % 80'ine yakın kısmına güvenlik hizmeti sunmaktadır. Bu amaçla merkez, taşra ve -12.01. 1989 tarihinde 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununda yapılan değişikliklerle yurtdışı teşkilatı olarak yapılandırılmıştır.

Emniyet Genel Müdürlüğü taşra birimi olarak 81 il ve 894 ilçede teşkilatlanmış olup konularına göre uzmanlaşmış alt birimlere ayrılmıştır. Her geçen gün değişen suç türleri ile etkin mücadelesini sürdüren polis teşkilatı da yeni uzmanlık birimlerini oluşturarak kendini sürekli yenileyen canlı bir teşkilattir.

TOPLUM DESDEKLİ POLİSLİK

Ana Felsefesi

Baş döndürücü bir hızla değişen dünyada kamu hizmetleri de gerek nicelik gerekse nitelik olarak derinden etkilenmiş ve kamu hizmeti sunan kamu kurumlarında farklı metotlar ve bakış açıları gelişmiştir. Bu amaçla daha etkin ve vatandaş odaklı kamu hizmeti sunma yönünde yeni stratejiler ortaya çıkmaktadır. Kamu organizasyonları vatandaşlara kamu mal ve hizmeti üretimine aktif katılım olanağı sunma arayışındadır. Bu arayış, vatandaşları kamu hizmetlerinin sadece hizmet alan ögesi konumundan çıkarıp, hizmetin üretimine katılan aktif aktörler haline getirmiştir. En temel kamu hizmetlerinden birisi olan güvenlik hizmeti de bu değişimlerin en fazla etkilediği alanlardan biridir. Polis teşkilatları, vatandaşların, güvenlik hizmetlerine katılımına olanak vermek, karar alma sürecine katılmalarını sağlamak ve toplumun problemlerinin çözümünde etkin bir yardımcı konumuna getirmek için Toplum Destekli Polislik (TDP) olarak nitelendirilen vatandaşla birlikte vatandaş memnuniyeti odaklı bir güvenlik hizmeti felsefesini benimsemişlerdir.

TDP, klasik polislik olarak nitelendirilebilecek olan sadece suç ve suçlular ile mücadelenin yanında polisi daha proaktif bir konuma getirmekte ve vatandaş da polisle birlikte güvenlik hizmeti üreten bir ortak olarak kabul etmektedir. Halk, polislik hizmetlerine katılmakta, sunulan hizmetleri denetlemekte ve nihayetinde de suç ve suçlularla mücadelede polisle birlikte süreçte yer almaktadır. Kısacası TDP, polis-halk işbirliği ile hem suçların önlenmesine, hem kentlerde yaşam kalitesinin yükseltilmesine hem de vatandaş memnuniyetinin sağlanmasına katkıda bulunmaktadır.

Toplum Destekli Polislik Uygulamaları

Vatandaş odaklı güvenlik hizmeti vermeyi temel amaç edinen toplum destekli polislik uygulaması, 2006 yılında bir proje ile başlamış, 2009 yılında ise ülke genelinde proje olmaktan çıkıp yaygın bir uygulamaya dönüşmüştür.

Polis varlığının gayesi olan toplumdaki kopuk ve toplumsal beklenti ve taleplerden uzak bir anlayışla gü-

venlik hizmeti yürütemez ve yürütmemelidir. Çünkü polis, devlet adına bir güç kullanma mesleği değil, topluma ve bireylere güvenlik hizmeti verme mesleğidir.

Önemli bir diğer yönü de, polisin huzuru ihlal edici ya da suç içeren olayları tespit eden, böylece olay meydana geldikten sonra harekete geçen 'reaktif' yaklaşımdan ziyade, olay meydana gelmeden önce, önleyici mahiyette harekete geçen 'proaktif' yaklaşımla hizmet sunan ve böylece, vatandaş ve toplumu zarar görmeden önce korumayı amaçlayan bir güvenlik hizmeti anlayışı ve yaklaşımıdır.

Vatandaş merkezde alan, vatandaşla sürekli iletişim halinde olan, vatandaşın ve toplumun beklentilerini nazara alarak güvenlik hizmeti vermeyi temel ilke edinen toplum destekli polislik hizmetlerini aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz:

- Toplum destekli polislik, polisin hizmetinde olduğu toplumun ve bireylerin problemleri ile direkt ve aracısız ilişki kurarak meşgul olur ve toplumla polis arasındaki ilişkiyi pozitif yönde gelişmesine imkan sağlar.
- Suç önleme faaliyetleri kapsamında toplumdaki polise bilgi akışının artmasına olanak sağlamakta ve polisin suçla mücadelede etkinliğinin ciddi şekilde artmasına imkan vermektedir.
- Toplum ve polis arasında çift yönlü etkin bir iletişim sağlanarak suçla mücadele toplumun geneline yaygınlaştırılmaktadır.
- Toplum destekli polislik, suçla mücadele ve toplumdaki sorunlara ilişkin ilgili kurum ve kuruluşları harekete geçirici mekanizmalar geliştirmektedir.
- Suçla mücadele ve güvenlik hizmetlerinin sunumunda, vatandaş odaklı yürütülmesine imkan sağlar.
- Suç mağduriyetlerinin azaltılması ve suç mağdurlarının bilinçlendirilmesine yönelik kapsamlı çalışmalar yürütür.
- Polisin, risk altındaki kişi ve guruplara yönelik stratejiler geliştirmesine ve onların suçtan korunmasına yönelik çalışmalar yapılmasına elverişli bir alan sağlar.
- Polisin suçla mücadeleye yönelik faaliyetlerinin topluma aktarılmasında ve bunların toplum tarafından benimsenmesi ve desteklenmesinde geri besleme işlevi görmektedir.

Toplum Destekli Polislik Faaliyetleri (2006–2012 Yılları arası)

Vatandaşların genel güvenliğine, özel olarak da bireysel güvenliklerine ilişkin olarak bilgilendirilmeleri ve bilinçlendirilmeleri amacıyla yapılan toplantılara **6.072.501** kişi katılmıştır.

- Okullarda güvenli ortamın oluşturulması; öğretmen, öğrenci ve velilerin güvenlik konularında bilgilendirilmeleri amacıyla, okul idareleri tarafından düzenlenen **10.945** okul aile birliği toplantısına katılmıştır.
- İşyerlerinin güvenliklerinin artırılması ve esnafın bilinçlendirilmesi ile güvenlik hizmetlerine aktif katılımının sağlanması amacıyla **3.636.317** esnaf ve işyeri sahibi ziyaret edilerek bilgilendirilmiştir.
- Bilgilendirme çalışmaları bağlamında; muhtelif materyaller hazırlanarak genel güvenlik hizmetleri, suç önleme, suçtan korunma ve bireysel güvenlik önlemleri, hırsızlık, kapkaç, yankesicilik v.b. suçlardan korunma yöntemleri gibi konularda bilgilendirmeyi ve bilinçlendirmeyi amaçlayan **15.426.558** broşür dağıtılmış, **515.508** afiş asılmış, ayrıca 1.002.284 vatandaşımız ile elektronik posta ve mektup ile iletişim kurulmuştur.
- Suç ya da olay mağdurlarına, olay sonrasında danışmanlık ve destek hizmeti verilmesi amacıyla **175.226** vatandaş ziyaret edilmiştir.
- Vatandaşlar tarafından, alanda çalışan toplum destekli polisler ile ilgili konu, ilgili kurum ve kuruluşlara bildirilmiş ve çözümlenmesi noktasında takibi yapılmıştır.
- Toplum destekli polislik kapsamında, sosyal duyarlılığı ve farkındalığı arttırmaya, çocukları ve gençleri suçtan ve zararlı alışkanlıklardan korumaya aileleri çocukların maruz kalabileceği tehlikeler konusunda bilgilendirmeye; bireyleri güvenlik önlemleri konusunda bilgilendirilmesine ve toplumda güveni arttırmaya yönelik olarak birçok proje uygulanmış ve uygulanmaktadır. Bu bağlamda toplam **1.589** proje hayata geçirilmiştir.
- Toplum destekli polisler tarafında gerektiğinde işlenen suçlara ve kabahatlere de müdahale edilmekte ve bu konuda gerekli yasal işlemlerin yapılması sağlanmaktadır. Kabahatler kanunu kapsamında **7.602** kişi için işlem yapılması sağ-

lanmış, **23.170** olaya el konulmuş, **15.880** kişinin yakalanması sağlanmıştır. Bu görevlerde elde edilen bilgiler neticesinde **6.450** olay aydınlatılmış ve adli makamlara intikal ettirilmiştir.

SONUÇ

Güvenlik hizmet gibi, sunuluşunda dengenin korunmasının son derece güç olduğu bir alanda vatandaş ve toplum odaklı hizmet sunumu çok daha fazla özen ve fedakarlık gerektirmektedir. Bir bireyin ve toplum kesiminin hakkını korurken diğer bireyler ve toplum kesimlerinin haklarının ve özgürlüklerinin ihlal edilmemesi son derecede önem arz etmektedir. Bu anlamda, hakların korunup, özgürlüklerin uygun şekilde yaşanmasında Emniyet Teşkilatı'nın son derece duyarlı, disiplinli, özverili, hukuki çerçevenin farkında ve her şeyden öte 'şefkatli' hareket etmesi beklenir. Yukarıda 'toplum destekli polislik' örneği üzerinden anlatılanlardan da anlaşılacağı üzere Emniyet Genel Müdürlüğü (Türk Polis Teşkilatı) vatandaş ve toplum odaklı güvenlik hizmeti sunmaktadır. Bu alanda, her geçen gün yeni uygulama ve projeler geliştirme gayreti içerisinde. Yine Genel Müdürlük, birey ve toplumun hak ve özgürlüklerine duyarlı, disiplinli, özverili, hukuki çerçeve içerisinde ve müşfik bir anlayışla hizmet vermekte ve bu hizmet anlayışını daha da ileri taşıma gayreti içerisinde.

Kaynaklar:

1. Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu Madde 1
2. Muhittin Karakaya & Sebahattin Gültekin, (2011) Suçla Mücadelede Çağdaş Yaklaşımlar: Toplum Destekli Polislik ve Uygulamaları, Ankara: Polis Akademisi Yayınları, Güvenlik Yönetimi Serisi No:2
3. EGM 2011 Yılı Faaliyet Raporu
4. Asayiş Dairesi Başkanlığı Toplum Destekli Polislik Şube Müdürlüğü Rapor ve İstatistikleri.
5. EGM Toplum Destekli Polislik Hizmet Standardı ve Uygulamaları, Ankara 2009, 3. Basım.